

De prehistorie & Jouw prehistorie (fragment uit Leve de fiets!)

groep 2,3,4,5 · Tekstanalyse

Tekstanalyse | De prehistorie & Jouw prehistorie

1. Basisgegevens

Titel: De prehistorie & Jouw prehistorie (fragment uit Leve de fiets!)

Auteur(s): Frank Geleyn

Illustrator: Claudia Verhelst

Genre: Informatief

Tekstsoort: Boekfragment

Leeftijd: 6-10 jaar

Thema's: Groeien en ontwikkelen, toekomst en verleden

Domein: Historisch bewustzijn

2. Samenvatting

De tekst beschrijft in grote stappen hoe de aarde, het leven en uiteindelijk de mens zijn ontstaan. Daarna maakt de schrijver een verrassende vergelijking met de ontwikkeling van een kind. Net zoals de aarde en de mens zich stap voor stap ontwikkelden, groeit ook ieder kind van één kleine cel uit tot een mens die leert kruipen, lopen en praten. Door beide verhalen naast elkaar te zetten, laat de schrijver zien dat grote ontwikkelingen beginnen met iets heel kleins.

3. De kern van de tekst

Het grote idee

Alles ontwikkelt zich stap voor stap. Zowel de geschiedenis van de aarde als de ontwikkeling van een mens begint klein en groeit langzaam uit tot iets groots.

Mogelijke boodschap

Grote ontwikkelingen beginnen klein.

Groei kost tijd.

Iedereen heeft een eigen geschiedenis.

De geschiedenis van de mensheid en jouw eigen geschiedenis lijken meer op elkaar dan je misschien denkt.

4. Wat vraagt deze tekst van de lezer?

Deze tekst vraagt de lezer om verder te kijken dan losse feiten. De lezer ontdekt hoe gebeurtenissen met elkaar samenhangen en hoe de schrijver een verrassende vergelijking maakt tussen de ontwikkeling van de aarde en de ontwikkeling van een kind. De tekst nodigt uit om verbanden te leggen, tijdsbesef te ontwikkelen en verwonderd te raken over de enorme tijdschaal waarop alles is ontstaan.

De tekst vraagt de lezer om:

gebeurtenissen in de juiste volgorde te plaatsen;
verbanden te leggen tussen verleden en heden;
de vergelijking tussen de twee teksten te ontdekken;
zich te verwonderen over tijd en ontwikkeling;
na te denken over de eigen ontwikkeling.

5. Tekstopbouw

Structuur

De tekst bestaat uit twee parallel opgebouwde delen.

Het eerste deel beschrijft de ontwikkeling van het heelal, de aarde en de mens.

Het tweede deel beschrijft de ontwikkeling van één kind.

Door deze parallelle opbouw ontdekt de lezer overeenkomsten tussen beide ontwikkelingen.

Opvallende kenmerken

chronologische opbouw;
parallelle structuur;
korte tekstblokken;
afwisseling tussen feiten en humor;
verrassende vergelijking;
herhaling van zinsstructuren.

6. Taal

Mooie woorden en uitdrukkingen

het heelal

prehistorie

één kleine cel

baas over het vuur

miljarden jaren

vet cool

de wijde wereld

rechttop lopen

oermens

mammoetjacht

Mooie zinnen

"In het begin was er niets. Helemaal niets. Dus ook geen fiets."

Een verrassende opening die direct nieuwsgierig maakt.

"Maar nog geen fiets."

Een steeds terugkerende zin die humor toevoegt.

"Stel je voor: de oermens met de fiets op mammoetjacht."

Een grappig beeld dat leerlingen direct voor zich zien.

Moeilijke woorden of begrippen

prehistorie

heelal

cel

mammoet

Mesopotamië

baarmoeder

eicel

zaadcel

chronologie

7. Literaire kenmerken

Hoewel de tekst informatief is, gebruikt de schrijver verschillende literaire technieken.

herhaling;

humor;

beeldende taal;

directe aanspreking van de lezer;

vergelijking;

parallele opbouw;

korte, ritmische zinnen;

verrassende voorbeelden.

8. Schrijverskeuzes

De schrijver maakt verschillende keuzes waardoor de informatie toegankelijk en aantrekkelijk wordt.

Parallele opbouw

De geschiedenis van de aarde wordt direct gekoppeld aan de ontwikkeling van een kind. Hierdoor wordt een abstract onderwerp herkenbaar voor jonge lezers.

Herhaling

De schrijver gebruikt vergelijkbare zinnen in beide delen.

Bijvoorbeeld:

"In het begin was er niets..."

en

"In het begin was jij er niet..."

Daardoor ontdekken leerlingen vanzelf de overeenkomst tussen beide teksten.

Humor

De schrijver gebruikt humor om de tekst luchtig te houden.

Bijvoorbeeld:

"Maar nog geen fiets."

en

"Stel je voor: de oermens met de fiets op mammoetjacht."

Directe aanspreking

Door woorden als jij en vragen als "Vet cool, toch?" voelt de lezer zich direct betrokken.

9. Illustraties

De illustraties ondersteunen de tekst en voegen nieuwe informatie toe.

Opvallende kenmerken

eenvoudige, kleurrijke collage-illustraties;

visuele tijdlijn van het ontstaan van het leven;

humoristische afbeelding van een oermens op een fiets;

vergelijking tussen de geschiedenis van de aarde en de ontwikkeling van een baby;

illustraties versterken de humor én het begrip.

Gesprekspunten

Waarom heeft de illustrator gekozen voor collages?

Welke illustratie vind jij het grappigst?

Welke illustratie helpt jou het verhaal beter te begrijpen?

Welke informatie ontdek je alleen door naar de illustraties te kijken?

10. Wereldkennis

Deze tekst biedt mogelijkheden om kennis op te bouwen over:

het ontstaan van het heelal;

de aarde;

de prehistorie;

het eerste leven;

de ontwikkeling van de mens;

het vuur;

het wiel;

de ontwikkeling van een baby;

tijd en chronologie.

11. Emoties

Gevoelens die in de tekst voorkomen:

verwondering;

nieuwsgierigheid;

trots;

plezier;

herkenning.

12. Verwondervragen

De tekst roept vragen op zoals:

Hoe lang geleden leefden de eerste mensen?

Waarom duurde het zo lang voordat het wiel werd uitgevonden?

Waarom vergelijkt de schrijver de aarde met een baby?

Waarom gaat deze tekst eigenlijk over een fiets?

Hoe zag de wereld eruit voordat er mensen waren?

Welke ontwikkeling vind jij het meest bijzonder?

13. Denk vragen

De tekst nodigt uit tot verder denken.

Bijvoorbeeld:

Waarom begint alles met iets kleins?

Welke uitvinding heeft volgens jou de wereld het meest veranderd?

Waarom gebruikt de schrijver humor in een informatieve tekst?

Wat zou er gebeuren als het wiel nooit was uitgevonden?

Welke overeenkomsten zie jij tussen jouw ontwikkeling en die van de mensheid?

14. Mogelijke verbindingen

Andere vakgebieden

geschiedenis;

wereldoriëntatie;

biologie;

wetenschap en technologie;

burgerschap.

Andere rijke teksten

informatieve teksten over uitvindingen;

boeken over de prehistorie;

teksten over groei en ontwikkeling;

verhalen over ontdekkingen en uitvindingen.

15. De parels van de tekst

1. De verrassende vergelijking

De schrijver laat zien dat de ontwikkeling van de aarde en de ontwikkeling van een kind veel overeenkomsten hebben. Door beide verhalen parallel te vertellen, wordt een abstract onderwerp herkenbaar en betekenisvol.

2. Humor als middel om kennis over te brengen

Ondanks de grote hoeveelheid informatie blijft de tekst luchtig door humoristische opmerkingen als "Maar nog geen fiets." en "Vet cool, toch?". Hierdoor blijft de tekst toegankelijk voor jonge lezers.

3. Informatie en verbeelding versterken elkaar

De combinatie van feitelijke informatie, speelse taal en humoristische illustraties maakt dat de lezer niet alleen nieuwe kennis opdoet, maar zich ook een voorstelling kan maken van de enorme tijdsperiode waarover de tekst gaat. De illustraties ondersteunen de inhoud en nodigen uit tot aandachtig kijken en verder denken.